

Wykorzystanie aplikacji telefonicznych i citizen science w edukacji przyrodniczej

Radosław Włodarczyk

Katedra Badania Różnorodności Biologicznej, Dydaktyki i Bioedukacji, Uniwersytet Łódzki

Niestety wiedza na temat świata roślin i zwierząt zamieszkujących Polskę wśród mieszkańców naszego kraju jest fragmentaryczna i oparta głównie na stereotypach. Rozwijaniu wiedzy w tym zakresie, a w dalszej kolejności odpowiednich postaw w stosunku do rodzimej fauny, nie sprzyjają zarówno programy nauczania szkół podstawowych i średnich jak i dostępne w sklepach zabawki czy gry edukacyjne. Łatwiej znaleźć w księgarni kolorowaną z wizerunkami słonia czy pingwina niż sarny, borsuka czy puszczyka. Z drugiej strony edukacja z wykorzystaniem dzikich zwierząt stanowi niemałe wyzwanie. Nie są to obiekty łatwe do obserwacji, prowadzące skryty tryb życia i wymagające nierzadko stosowania odpowiedniego sprzętu (lornetka, luneta). Od każdego uczestnika zajęć terenowych wymaga się uwagi i skupienia, cech, które stają się coraz rzadsze wśród dzieci i młodzieży. Dzieci, które wychowane są na ciągłym dostępie do telefonów komórkowych i nieustannie bombardowane przez bodźce pochodzące z mediów, bardzo trudno zachęcić do aktywności nie powodującej natychmiastowych i spektakularnych efektów. Z drugiej strony wykorzystanie telefonu komórkowego i dostępnej w oparciu o aplikacje na telefon wiedzy może ułatwić przyswajanie wiadomości czy rozwiązywanie zadań terenowych. Takie podejście pokazuje również dzieciom, że telefon może być nie tylko nośnikiem zabawy, ale również narzędziem do rozwiązywania problemów. Przykładem aplikacji, które służą do rozpoznawania zwierząt czy roślin jest ObsIdentify, Flora Incognita, BirdNet czy najprostsza aplikacja do identyfikacji obiektów Google Lens. Inną przydatną aplikacją do planowania zajęć terenowych łączących ze sobą korzystanie z mapy (nawigacja), odwiedzanie miejsc ciekawych czy cennych przyrodniczo (edukacja regionalna) połączone z rozwiązywaniem zagadek jest Geocaching. Będąc w dowolnym miejscu w kraju czy zagranicą możemy również wykorzystać tzw. citizen science czyli aplikacje służące do rejestrowania obserwacji dzikich zwierząt przez każdego z nas. Dzięki nim jesteśmy w stanie uzyskać informacje o występowaniu danego gatunku w okolicy, w której aktualnie przebywamy. Zgłaszając własne obserwacje możemy sami wzbogacać wiedzę na temat krajowej fauny. Najpopularniejsze z nich to NaturaList, ObsIdentify oraz dedykowana wyłącznie ptakom eBird. Internet może być wreszcie źródłem głosów zwierząt, które wykorzystamy podczas prowadzenia zajęć. Najpopularniejsze z nich to xeno-canto.org gdzie zdeponowane są nagrania tysięcy gatunków ptaków z całego świata.